

ฐานข้อมูลห้องถิน จังหวัดกำแพงเพชร-ตาก

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

เรื่อง ประวัติและดำเนินการเปิดกรุ

The Office Of Academic Resource Information And Technology

ฐานข้อมูลห้องถีน จังหวัดกำแพงเพชร-ตาก

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ฐานข้อมูลห้องถิน จังหวัดกำแพงเพชร-ตาก

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

รายละเอียด

พระเครื่องสกุลพระกำแพงทุ่งเศรษฐีมีตำนานชัดเจนกรุและปีที่สร้าง ได้พบจากรากบนแผ่นลานเงินในกรุงชนะรือพระเจดีย์องค์ใหญ่ของวัดพระบรมราชูต เมืองนครชุมเหตุการณ์ที่คันพับพระเครื่องเป็นจำนวนมากนี้ มีบันทึกประวัติไว้ว่า

เมื่อปีรากา ฉลศกราช 1211 (ตรงกับ พ.ศ. 2392) สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) วัดระฆังฯ ได้ขึ้นมาเยี่ยมปฏิสูติที่เมืองกำแพงเพชร ได้อ่านศิลปารักษากองบรรณาธิการไทยโบราณเมื่อยุคที่วัดเสด็จผ่องเมืองกำแพงเพชร ได้ความว่ามีพระเจดีย์โบราณบรรจุพระบรมราชูตของพระพุทธเจ้า อัญริมจำนำงปิงผ่องตะวันตก 3 องค์ชำรุดทั้งหมด พระยากำแพง (น้อย) เป็นเจ้าเมืองในขณะนั้น ได้ทำการค้นหาจนพบพระเจดีย์ทั้ง 3 องค์ ตามที่ปรากฏในศิลปารักษากอง พระเจดีย์องค์กลางใหญ่สุด ซึ่งบรรจุพระบรมราชูต ขณะรือพระเจดีย์ทั้ง 3 องค์นั้น ได้พบกรุพระพิมพ์สกุลทุ่งเศรษฐีแบบต่าง ๆ จำนวนมาก ภายในกรุพบแผ่นลานเงินจากรักษาข้อมูล กล่าวถึงตำนานการสร้างพระพิมพ์และวิธีการสักการบูชา พร้อมลำดับอุปกรณ์ไว้ พระพิมพ์ที่ได้จากการนี้คือ พระกำแพงพลูจีบ พระกำแพงเม็ดขันนุน พระกำแพงชี้มูก กอง พระกำแพงเปิดโลก (เม็ดกองหลาง) พระเกรสร่วนหน้าเงินหน้าทอง พระเม็ดน้อยหน่า พระนางกำแพง ฯลฯ

ตำนานจากรากบนแผ่นลานเงินได้คัดจากสำเนาเดิม ดังนี้ ณ ตำบลเมืองพิษณุโลก เมืองกำแพงเพชร เมืองพิชัย เมืองพิจิตรา เมืองสุพรรณ ว่ามีถ้ำชี 11 ตน ถ้ำชีเป็นใหญ่ 3 ตนถ้ำชีพิราลัยตนหนึ่ง ถ้ำชีตาไฟดูหนึ่งถ้ำชีตาวัวตนหนึ่ง เป็นประธานแก่ถ้ำชีทั้งหลาย จึงปรึกษากันว่าเราทั้งนี้จะเออันใดให้แก่พระยาศรีธรรมมาโศกราช ถ้ำชีทั้ง 3 จึงปรึกษาแก่ถ้ำชีทั้งปวงว่าเราจะทำด้วยฤทธิ์ ทำเครื่องประดิษฐานเงินทองไว้จะนั่งลงพระองค์จึงทำเป็นเมฆพัตร อุทุมพรเป็นมุตตยพิศม์ อายุวัฒน์ พระถ้ำชีประดิษฐานไว้ในถ้ำเทวใหญ่น้อย เป็นอนุภาพแก่มนุษย์ทั้งหลาย สมณชีพราหมณอาจารย์ไปถ้วน 5,000 พระราชา พระถ้ำชีตนหนึ่งจึงแก่ถ้ำชีทั้งปวงว่า ท่านจะไปเออ่านทั้งหลายอันมีฤทธิ์นำมาให้ได้ 1,000 เก็บเอาเอกสารก่อนไม้อันวิเศษที่มีกุศลนาเป็นอาทิให้ได้สัก 1,000 ครั้นเสร็จแล้ว ถ้ำชีจึงป่าวร้องเทวดาทั้งปวงให้มาช่วยบดยาทำเป็นพระพิมพ์ไว้สถานหนึ่ง ทำเป็นเมฆพัตรสถานหนึ่ง ถ้ำชีทั้ง 3 ตนนั้นจึงบังคับถ้ำชีทั้งปวงให้เออ่านทำเป็นผงปันเป็นก้อน ถ้าผู้ใดได้ถวายพระพรแล้ว จึงเออไว้ใช้ตามอนุภาพเดิม ให้ระลึกถึงพระถ้ำชีที่ทำไว้นั้นเดิม

จดหมายเหตุ

ในพระราชบัญญัติเรื่องเสด็จพระพasa เมืองกำแพงเพชรของพระพุทธเจ้าหลวง รัชกาลที่ 5 ในปี 2449 ได้คัดมา โดยย่อว่า นายชิดมหาดเล็กวารเดช เดิมรับราชการในกระทรวงมหาดไทย ลาป่วยได้ขึ้นมารักษาตัวที่บ้านกรรยา เมืองกำแพงเพชรในปีนั้น ได้ทูลเกล้าถวายตำนานพระกำแพงทุ่งเศรษฐีเป็นจากรากบนแผ่นลานทองแต่รัชกาลที่ 5 นายชิดกล่าวว่าแผ่นลานทองไม่พบในกรุงวัดพระบรมราชูต ขาดได้เฉพาะในบริเวณทุ่งเศรษฐีเท่านั้นการพบกรุพระครั้งแรกที่วัดพระบรมราชูตนครชุมในปี พ.ศ. 2392 แล้ว พระเจดีย์ทั้ง 3 องค์ ได้ถูกซ้อมขึ้นรวมเป็นองค์เดียวกัน

ฐานข้อมูลท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร-ตาก

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

โดยชาวพม่าซึ่ง พญาตะก้า แต่ไม่แล้วเสร็จเศรษฐีป้าไม้ชาวพม่าซึ่ง พะโปะ ได้มอบหมายต่อมาจนเสร็จบริบูรณ์ แล้ว สั่งยอดฉัตรจากประเทศพม่ามาประดับยอดพระบรมราชตุ๊ในปัจจุบันพระบรมราชตุ๊เจดีย์องค์นี้มีรูปแบบศิลปะพมานายชิดมหิดเล็กได้บันทึกไว้ว่า หลังจากพับพระพิมพ์ครั้งแรกที่เจดีย์วัดพระบรมราชตุ๊แล้ว ต่อมาชาวบ้านได้ทำการบูดคั่นเจดีย์น้อยใหญ่ในบริเวณลานหุ่งเศรษฐีได้พระพิมพ์แบบต่างๆ จำนวนมาก พระพิมพ์เมืองกำแพงเพชรนี้ก่อนชาวบ้านนิยมนับถือกันมาช้านานแล้วว่ามีอานุภาพมากผู้ใดมีไว้จะทำการสิ่งใดก็มีความสำเร็จ ผลตามความปรารถนาทุกประการ รูปแบบพระพิมพ์เหล่านี้มีผู้ได้พบแล้วมีอยู่ 3 แบบคือ พระยืนอย่าง 1 พระลีลาอย่าง 1 พระนั่งอย่าง 1 พระเกรสร่วง อย่าง 1 พระพิมพ์เหล่านี้เหมือนกับที่ชาวบ้านได้พับครั้งแรกในเจดีย์พระบรมราชตุ๊ทุกอย่างนายชิดได้ทูลเกล้าถวายพระพิมพ์สกุลหุ่งเศรษฐีหลายแบบพร้อมด้วยแม่พิมพ์พระและสำเนา ดำเนินการรักແຜ่นลงในเงินของพระพิมพ์สกุลหุ่งเศรษฐีแต่สมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวด้วย(พระพิมพ์กรุนีรัชกาลที่ 5) ได้นำออกແຈจ่ายแก่พระบรมวงศ์ศานุวงศ์ข้าราชการกรมหาดเล็กที่ติดตามเสด็จในครั้นนั้นโดยทั่วทั่ว กพระเครื่องหรือพระพิมพ์สกุลหุ่งเศรษฐี มีศิลปะสมัยสุโขทัยที่งดงามมากอาณาจักรสุโขทัยรับคติพุทธศาสนาแบบลังกาวงศ์พระพุทธรูปและพระพิมพ์ได้รับแบบจากศิลปะลังกาด้วย โดยเฉพาะพระชั้มกอถอดแบบจากพระพุทธรูปศิลปะลังกานในสมัยอนุราชบุรุษความสำคัญของพระเจดีย์พระบรมราชตุ๊เมืองนครชุมนี้ เป็นพระสูงเจดีย์สำคัญและเป็นประisanของกลุ่มพระเจดีย์ในเมืองนครชุมรวมถึงในบริเวณลานหุ่งเศรษฐีด้วย เพราะได้บอกเรื่องราวของพระมหาธรรมราชาลิไทย กษัตริยองค์ที่ 5 ของกรุงสุโขทัย ทรงสถาปนาพระสูงปนี้และการรับพระพุทธศาสนาแบบลังกาวงศ์ พระบรมราชตุ๊ ต้นศรีมหาโพธิ์เข้ามาประดิษฐานในเมืองกำแพงเพชรพระพิมพ์สกุลหุ่งเศรษฐีนี้สร้างขึ้นโดยพิธีกรรมของกษัตริย์บงบอกถึงศิลปะอันรุ่งเรืองของสมัยสุโขทัยที่สมเด็จพระมหาธรรมราชาลิไทยสร้างขึ้นในปี พ.ศ. 1900 รัชกาลของพระเจ้าลิไทยทรงครองราชย์ในปี พ.ศ. 1890 – 1909

คำอ่านหลักศิลปะภาษาไทยกัณฑรัตน์ หลักที่ 3

ศักราชที่ 1279 ปีระกาเดือนแปด ออกห้าคำ วันศุกร์ หนไทยกัดเรบูรพผลคุณนักชัตระเมื่อยามวันสถาปนา นั้น เป็นแหกค่ำแล้ว พระยาภาไทยราชผู้เป็นลูกพระยาเลือไทย เป็นหلانแก่พระยารามราชเมื่อได้เสวยราชย์ในเมืองศรีสัชนาลัยสุโขทัย ได้รัชภาคีเชก อันสูงท้าวพระยาทั้งหลายอันเป็นมิตรสายอันมีในสีทิศนี้ แต่งกระยา ดงวายของฝากหมากปลาไหล ว้อ อันยัดยั่ญอภิเชกเป็นท้าวพระยา จึงขึ้นชื่อศรีสุริยพงษ์มหาธรรมราชาธิราชหากເօ พระศรีรัตนมหาธาตุอันนี้มาสถาปนาในเมืองนครชุมนี้ปีนั้นพระมหาธาตุนี้ใช้ราดอันสามานย์คือพระราดแท้จริง แล้วเอาลูกแต่ลังกາทวีปพุ่นมาดายເօทางพีชพระมหาโพธิ์อันพระพุทธเจ้าเราเสด็จอยู่ได้ตั้น และ ผจญพลขุนมาratio ราชได้ปราบแก่สัพพัญญุตญาณเป็นพระพุทธเจ้า มากลุกเบื้องหลังพระมหาธาตุนี้ ผู้ใดได้ให้หวั่นพกรະทำบุชารา พระศรีรัตนมหาธาตุและพระศรีมหาโพธินี้ว่าไชร์มีผลอานิสงส์พรำเพสอดังได้นพตนพระเจ้าบังฯ ลฯ ดำเนินบัน แผ่นลานเงินได้บอกวิธีสำหรับอาราธนาพระกำแพงหุ่งเศรษฐี ดังนี้

ฐานข้อมูลห้องถิน จังหวัดกำแพงเพชร-ตาก

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ถ้าผู้ใดได้ให้ไว้ให้ถาวรพระพร แล้วจึงเอาไว้ใช้ตามอานุภาพ ให้ระลึกถึงคุณพระอาทิตย์ที่ทำไว้นั้นເຄີດຖານີໄດ້ອຸປະກອດ ให้ไว้ดังนี้

- เม้อันตรายสักเท่าใดก็ต้องให้นิมนต์พระใส่ศีรษะ อันตรายทั้งปวงหายสิ้นแล
- ถ้าจะเข้าการรณรงค์สงเคราะห์ให้อาหารใส่น้ำมันหมوم เข้าด้วยนวารคุณ แล้วเอาใส่ผอม ศักดิ์สิทธิ์ตามประรถ

นา

- ถ้าผู้ใดจะประสิทธิ์แก่หอกดาบศาสตราอาญาทั้งปวงเอาระสรงน้ำมันหมอมแล้วเสกด้วย อิติปิโสภาวดี เสก 3 ที่ 7 ที่แล้วใส่ขันสำริด พิชฐานตามความปรารถนาເຄີດ

- ถ้าผู้ใดจะเครื่มาดุความเอาระสรงน้ำมันหมอม ใส่ใบพลูทاประสิทธิ์แก่คนทั้งหลาย
- ถ้าจะสรงเจราให้คนเกรงกลัวเอาระใส่น้ำมันหมอม หุงขี้ผึ้ง เสกด้วย นวารคุณ 7 ที่
- ถ้าจะค้าขายก็ตีไปทางบกทางเรือก็ตี ให้มั่นสการด้วยพากุ แล้วเอาระสรงน้ำมันหมอมเสกด้วยพระพุทธ
คุณอิติปิโส ภาวดี เสก 7 ที่ ประสิทธิ์แก่คนทั้งหลายแล

- ถ้าจะให้สวัสดิ์สภาพทุกวันให้อาดอกไม้ดอกบัวบูชาทุกวัน ถ้าจะปรารถนาอันใดก็ได้ทุกอันแล
- ถ้าผู้ใดพบพระเกสรก็ตีพระว่าแก่ก็ตี พระป্রอหก็ตี (เข้าใจว่าเป็นพระเนื้อชินเข้าproto) เหมือนกันอย่างประ
มาก มีอานุภาพดังกำแพงล้อมกันภัยแก่ผู้นั้น

- ถ้าจะให้ความสุขให้อาหาระสรงน้ำมันหมอม เอาด้วย 11 เส้น (หมายถึงพระอาทิตย์ 11 ตน) ชูบน้ำมันหมอม แล้ว
ทำไส้เทียนตามถาวรพระ แล้วพิชฐานตามความปรารถนาເຄີດ

- ถ้าผู้ใดจะสรงหัวให้เขียนยันต์ใส่ไส้เทียนເຄີດ จะประเสริฐແລ ຢລະ

คำสำคัญ : พระเครื่อง กรุพระ

ที่มา :

<https://www.bloggang.com/mainblog.php?id=yutchaorai&month=28-08-2014&group=3&gblog=2>

รวบรวมและจัดทำข้อมูล : กัญจนा จันทร์สิงห์

วันที่ : 2019-08-16

https://arit.kpru.ac.th/ap2/local/?nu=pages&page_id=1184&code_db=610005&code_type=01